

GRET

Professionals for Fair Development

ALiSEA (အယ်လစ်စီးယား)

ဂေဟ စိုက်ပျိုးရေးနည်း ကို အရှေ့တောင် အာရှတွင် ပူးပေါင်းလေ့လာခြင်း

အရှေ့တောင်အာရှ၏ ဆန်းသစ်သော ယဏာမမြေလှမ်း

လူဦးရေ လျှင်မြန်စွာ တိုးပွားလာသည်နှင့်အမျှ သဘာဝအရင်းအမြစ်များအသုံးချမှုကို ပိုမို စိစစ်ပေးလာခြင်း နှင့် တစ်နေ့ထက် တစ်နေ့ ရာသီဥတု အပြောင်းအလဲ ဖြစ်ခြင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ပိုမိုကြီးထွားလာခြင်းတို့သည် အရှေ့တောင်အာရှ အတွက် စိုက်ပျိုးရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် အလှည့်အပြောင်း တစ်ဆစ်ချိုး စဉ်းစားရန် အချိန်တန်လာပြီဖြစ်သည်။

မဲခေါင်ဒေသတွင် ဒေသခံ တောင်သူများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဂေဟစိုက်ပျိုးနည်းစနစ် ဖွံ့ဖြိုးရေး ကို ယခင်က မည်သို့ပင် အစပြု အားပေးခြင်း အခြေခံအခြားရှိခဲ့သော်လည်း ယခုအကြိမ်သည် ပြည်တွင်းနှင့် ဒေသတွင်း တွင် ဂေဟ စိုက်ပျိုးနည်း စနစ်ကျယ်ပြန့်ရေး ကို ကွန်ရက်ဖွဲ့ ဆောင်ရွက်ရန် ပထမဆုံးစွန့်စား တီထွင်သော အားထုတ်မှု ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ရသော အကြောင်း ရင်းမှာ တောင်သူအဖွဲ့အစည်းများ မှစ၍ ပြည်တွင်း ဒေသတွင်း ရှိ သုတေသန ဌာနကြီးများ နှင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍများ အပါအဝင် အလွှာ အသီးသီးမှ ပါဝင်ပတ်သက်သူများ အားလုံး နိုင်ငံခြားမှ ပေါင်းစည်းမှု ရရှိရေးအတွက် ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာလုပ်ပိုင်းလုပ်စဉ် မဟုတ်သည့် အောင်မြင်သော ဂေဟစိုက်ပျိုးရေး နည်းစနစ်များ ကျယ်ပြန့်စွာ ပြီးမြောက်ရေးကို နိုင်ငံခြား ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သော အစိုးရ မူဝါဒများ ပေါ်ထွက်လာမည်ဖြစ်ပြီး စိုက်ပျိုးရေးကိစ္စများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများတို့ကို သဘောပေါက် နားချ ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အရေးပါသောပါဝင်ပတ်သက်သူများ နှင့်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်စဉ် အပေါ် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခြင်း

စီမံကိန်းမစမီ ဤအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သမျှ ယခင်ထုတ်လုပ်လေ့ရှိသော စာအုပ် စာတမ်းများကို ရှာဖွေဖတ်ရှု ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း နှင့် နိုင်ငံ အလိုက် (ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ မြန်မာ၊ ဗီယက်နမ်) တိုင်ပင်အကြံဉာဏ်ရယူသော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ ကိုဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံများအလိုက် ဂေဟ စိုက်ပျိုးရေးစနစ်ကို ပံ့ပိုးနေသော အရေးပါသည့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ နှင့် ဆွေးနွေးလေ့လာ တွေ့ရှိမှု ကနဦးရလဒ်များ ကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံပေါင်း(၄) နိုင်ငံများမှ စုစုပေါင်း အလားအလာ ရှိသည့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့ ၁၁၈ ဖွဲ့ (အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ သုတေသန အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများ) ကိုတွေ့ရှိခဲ့ပြီး အတွေ့အကြုံအမျိုးစုံ (ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းသောစိုက်ပျိုးရေးစနစ်၊ သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးစနစ်၊ စပါး ပျိုးစိုက်ပျိုးနည်းစနစ်၊ ဘက်စုံဖျက်ပိုး ကာကွယ်နိမ်နင်း နည်းစနစ်၊ ဓါတုဆေးလွတ် စိုက်ပျိုးနည်း၊ ဘက်စုံ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးစနစ် စသဖြင့်) တို့ဖြင့် အနာဂတ် ကွန်ရက် ကို စုံစုံလင်လင် ဖြစ်စေမည် ဖြစ်သည်။

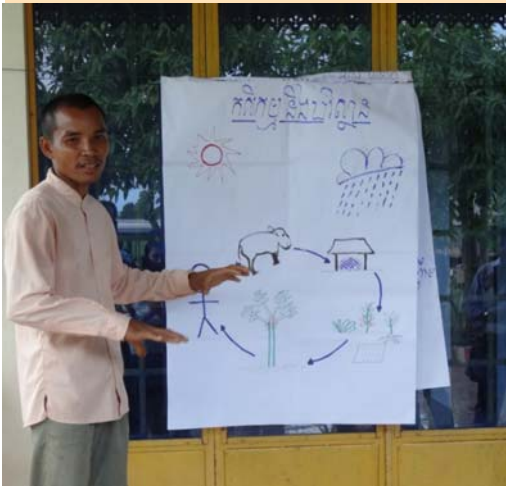

အယ်လစ်စီးယား ရည်ရွယ်ချက်များ

- ဂေဟစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများ နှင့် ဆောင်ရွက်နေသူများ အကြား အသိပညာနှင့် အတွေ့အကြုံ ဖလှယ်ခြင်းများ ခိုင်မာလာစေရန်
- မူဝါဒချမှတ်သူများ နှင့် စားသုံးသူများ မှ ဂေဟစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ ကို ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့မြင်လာပြီး ယုံကြည်မှုများ ရရှိလာစေရန်
- တောင်သူများအတွင်း ဂေဟစိုက်ပျိုးရေး နည်းစနစ်များ ပေါ်ပေါက်လာပြီး ခံယူအသုံးချလာမှု များ ကျယ်ပြန့်လာစေရန်

CIRAD (စီးရပ်) နှင့် ယာယီ အကျိုးတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

အယ်လစ်စီးယား သည် မဲခေါင်ဒေသကြီး တွင် ဂေဟစိုက်ပျိုးရေးအပြောင်းအလဲ ကို ပံ့ပိုးနေသော (ACTAE) အက်တေး အစီအစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤအစီအစဉ်ကို **CANSEA ကနဦး** ဟုခေါ်သော အရှေ့တောင်အာရှ၏ ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းသော စိုက်ပျိုးရေးစနစ် ကွန်ရက် ကို ဆောင်ရွက်နေသော **စီးရပ်** လည်းပါဝင် ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ပေးလျက် ရှိပါသည်။

အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် မည့် အဓိက အဆင့်များ

- > အချိန်တိုင်း အားလုံးပါဝင် လေ့လာပေးမှု နိုင်သော အရှေ့တောင် အာရှဒေသ၏ ဂေဟ စိုက်ပျိုးရေး ဆိုင်ရာ အယ်လစ်စီးယား အင်တာနက်ကွန်ရက် ကို တည်ဆောက်မည်။
- > (၄) နိုင်ငံများတွင်ရှိသော ဂေဟစိုက်ပျိုးရေး ဆိုင်ရာ နည်းစနစ်များ၊ အတွေ့အကြုံများ၊ ကွန်ရက်များ ကို ဖော်ထုတ်ရန် လေ့လာ ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- > ဂေဟစိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များနှင့် အတွေ့အကြုံ များ(လက်တွေ့လေ့လာရသော အကြောင်း ကိစ္စ တစ်ခုချင်း အလိုက်) ကျယ်ပြန့်စွာ ပြီးပေးရေး အတွက် လိုအပ်သည့် အခြေအနေများကို စိစစ် အကဲဖြတ်ခြင်းများကို ပူးတွဲ ဆောင်ရွက်မည်။
- > သိပ္ပံနည်းကျသော သုတေသနများ ဆောင်ရွက်လို စိတ် ဖြစ်လာရန် လှုံ့ဆော်စည်းရုံး ပေးမည်။
- > အတွေ့အကြုံများကို ပေ့ဒရန်၊ ကွာဟမှုများ ကို ပြန်လည်ချိတ်ဆက်မိရန်၊ ပူးပေါင်းဆွဲပေးအကျိုး ရရှိရေးအတွက် နီးဆွဲပေးရန် များကို ရည်ရွယ်၍ ပြည်တွင်း နှင့် အရှေ့တောင်အာရှ ဒေသတွင်း ပါဝင်ပတ်သက်သူများ အားလုံးနှင့် ဆိုင်သော အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပသွားမည်။
- > ပါဝင်ပတ်သက်သူများအားလုံး ချိတ်ဆက်မိစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကုန်ကျစရိတ်ကို ပူးတွဲကျခံ ဆောင်ရွက်ရသော လုပ်ငန်းများအား ပံ့ပိုး ပေးသည့် အသေးစားငွေကြေးထောက်ပံ့မှုများ ကို စီစဉ် အကောင်အထည်ဖော် မည်။
- > နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းတွင် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ ပါဝင်သော အဖွဲ့ များ ဖွဲ့ စည်းသွားမည်။
- > လက်ရှိတည်ရှိနေသော မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ ၏လက်ခံပံ့ပိုးမှုများဖြင့် ဖွဲ့စည်း နိုင်ငံတော် အတွင်းရေးမှူး ရုံးများကို ပံ့ပိုးကူညီသွားပေးမည်။

စီမံကိန်းချမှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြေ ရှိမရှိ လေ့လာချက်မှ တွေ့ရှိချက်များ

- ဂေဟ စိုက်ပျိုးရေးစနစ်သို့ ကူးပြောင်းရန် ပံ့ပိုးပေး နေသော စိုက်နည်းစနစ်များ နှင့်ပတ်သက်သည့် သိသာထင်ရှားသော ကနဦးဆောင်ရွက်မှုများ နှင့် စုစည်းထားသော အတွေ့အကြုံများ
  - ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင် ကိုအခြေခံသော ဗဟုသုတ၊ သိပ္ပံ နည်းကျစွာ ပိုမိုနားလည်လာနိုင်မှု၊ စိုက်ပျိုးရေးတွင် ရေရှည်တည်တံ့သောမြင့်တင်မှုကို သက်ရှိများ အပြန် အလှန်အကျိုးပြုဖြစ်စဉ်များသုံးမြင့်တင်ခြင်း စသည့် ဂေဟစိုက်ပျိုးရေးစနစ်သဘောတရား၏ ခေတ်မှီအခြေ
  - ဂေဟစိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်နှင့် သက်ဆိုင်သော ဘာသာရပ်များကို အသိအမှတ်ပြုပြီးဖြစ်သော်လည်း ထိုနည်းများ၏ နည်းစနစ်သဘောအရ စွမ်းဆောင် နိုင်မှုများ၊ ထိုနည်းများကို လက်ခံကျင့်သုံးမှုနှုန်း၊
- ပြန် ပြီးသောအကျယ်အဝန်းနှင့် အကျိုးရှိ ထိရောက်မှု တို့ကို အနာဂါတ် ကွန်ရက် လုပ်ငန်းများ အတွက် ဒေသကြီးအတွင်း စိစစ်အကဲဖြတ်ရန် လိုအပ်နေခြင်း
- သမိုင်းကျမဟုတ်သော စိုက်နည်းများနှင့်နည်းပညာ ပြန့်ပွားရေးနည်းလမ်းများကို အားပေးပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်နေခြင်း(ထောက်ခံပေးခြင်း:PGS, labels, PES)
  - မိမိ ထုတ်ကုန်များ၊ လုပ်နည်းစိုက်နည်းများ၊ နှင့် အခင်း အကျင်းများအတွက် ထိုက်တန်သောအထူး ဈေးနှုန်း ရရှိရေးကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အရေးကြီးနေကြောင်း
  - အတွေ့အကြုံများ ကြွယ်ဝရန်၊ အချင်းချင်းဖလှယ်ရန်၊ ထိုစိုက်နည်းစနစ်များကို အများပြိုင်တွေ့နိုင်မှုတိုးတက် ရန်၊ တောင်သူများလိုက်နာကျင့်သုံးမှု ပြန့်ပွားရန် နှင့် အစိုးရ၏မူဝါဒတွင်ပါဝင်သတ်မှတ်ပေးရန် တို့ အလိုရှိ ချိတ်ဆက်ပေးခြင်း နှင့် ဆွဲပေးအားတိုးခြင်း လုပ်ငန်းများ လုပ်ကြံရန် စိတ်တူကိုယ်တူရှိနေကြခြင်း

ဂေဟ စိုက်ပျိုးနည်း စနစ်များ ၏ မတူညီ အမျိုးစုံမှုများ

			
တမာပိုးသတ်ဆေးရည် ထုတ်လုပ်နေခြင်း (IPM)	စပါး ပျိုးနု စိုက်နည်းစနစ် (SRI)	သီးနှံသစ်တော ရောနှော စိုက်ပျိုးနည်း စနစ်	ဟင်းသီးဟင်းရွက် အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲ စိုက်ပျိုးခြင်း

ယူရိုငွေ ၁.၂ သန်းကို ပံ့ပိုးပေးသူ -

The present project is supported by the French Development Agency. The ideas and the presented opinions are the ones of its organization and do not represent necessarily those of the AFD.

ဆက်သွယ်ရန် -

Regional ALiSEA Coordinator: Pierre Ferrand
 PO Box 2483 Vientiane, Lao PDR
 tel : +856 (0) 20 743 108 / e-mail : ferrand@gret.org

Myanmar ALiSEA Coordinator: Dr Htet Kyu, htekyu@gret.org

Cambodia ALiSEA Coordinator: Ms Lucie Reynaud, reynaud@gret.org

www.gret.org